- » Gi rask respons på artikler gjennom artikkelens kommentarfelt på *tidsskriftet.no*. Respons som er postet innen én måned etter at artikkelen er publisert, vurderes for publisering som Brev til redaktøren i papirutgaven. Redaksjonen forbeholder seg retten til å foreta redaksjonelle endringer. Forfattere av vitenskapelige artikler har tilsvarende rett, jf. Vancouver-gruppens regler.

Styringsideologi og dokumentasjon

Jeg har tre spørsmål til Erlend Hems leder i Tidsskriftet nr. 1/2013 (1).

Kan redaktøren belegge sin påstand om at «den rådende styringsideologien tilsier at bunnlinjen er viktigst» og at «effektivitet er det mest sentrale i lege-pasient-forholdet» med referanser i form av offentlige dokumenter, debattinnlegg, taler etc.? (Jeg ber altså ikke om referanser på «viktig» og «sentral», men «viktigST» og «MEST sentrale».)

Om vi antar at utsagnet «bunnlinjen er viktigst» er en omskrivning for at man skal holde seg innenfor de økonomiske rammer Stortinget legger og om vi videre er enige om at det er flere eksempler på at dette prinsippet fravikes når forholdene tilsier det (pandemivaksinen i 2009, terroranslaget i 2011), mener redaktøren at det generelt vil vært bedre om helsetjenesten ikke opererte innenfor fastlagte økonomiske rammer? Begrunn gjerne svaret.

Kan redaktøren gi noen gode eksempler på situasjoner hvor det er gunstig med et ineffektivt lege-pasient-forhold?

Jon Magnussen

jon.magnussen@ntnu.no

Jon Magnussen (f. 1959) er professor i helseøkonomi og leder ved Institutt for samfunnsmedisin, Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet. Ingen oppgitte interessekonflikter

Litteratur

1. Hem E. Vi blir tilfreds til slutt. Tidsskr Nor Legeforen 2013; 133: 5.

Publisert som rask respons i nettutgaven 8.1. 2013

Kommentar til Jon Magnussen

Magnussen ber i sitt første spørsmål til redaktøren om belegg for at den mål- og resultatstyring som Stortinget har opphøyet til overordnet styringsfilosofi i staten, tilsier at «bunnlinjen er viktigst» og at «effektivitet er det mest sentrale i lege-pasient-forholdet».

Selvfølgelig finnes ikke slike imperativ uttalelser i vedtakene eller i den politiske retorikken. Men mål- og resultatstyring som ledelsesfilosofi og metode tar altså utgangspunkt i det finansielle eierperspektivet, er designet for kostnadskontroll og søker å optimalisere produktiviteten ved å internalisere den konkurranseorienterte markedsdynamikken som styringsverktøy. Incentivsystemene i mål- og resultatstyrte virksomheter er følgelig egoistiske og materialistiske. Dette skal automatisk gi «mer helse for hver krone» – uten at ledelsen behøver å vite hva det innebærer. Erfaringen viser imidlertid at denne ledelsesfilosofien leder til triksing med tall og sjonglering med diagnoser og til at økonomiske hensyn overstyrt faglige vurderinger. Det finansielle eierperspektivets mål- og resultatstyring stimulerer generelt sett en atferd som er i konflikt med prinsippene for god kvalitetsledelse.

For mål- og resultatstyring som ledelsesfilosofi er altså «bunnlinjen viktigst» og » effektivitet det mest sentrale i lege-pasient-forholdet», slik det er i de industrielle sammenhengene denne ledelsesfilosofien er hentet fra. Å benekte dette er kunnskapsløst. Redaktøren har sine ord i behold.

Magnussens to øvrige spørsmål oppfatter jeg som lite elegante fornærmelser av leseren som ikke fortjener ytterligere kommentarer.

Johan Nygaard

idedetskjer@yahoo.no

Johan Nygaard (f. 1953) er skribent og forfatter av tekstsamlingen *Smertegrensen. Om paradigmer, språk og makt i politikken og vitenskapens verden*.

Ingen oppgitte interessekonflikter

Publisert som rask respons i nettutgaven 11.1. 2013

Samvittighetstrekanten

Teorien om kognitiv dissonans i Erlend Hems leder i Tidsskriftet nr. 13/2013 (1) leder tanken mot en fin, liten modell på samvittighet, som jeg dessverre ikke kjenner opphavet til.

Samvittigheten er en liten, skarp trekant midt i brystet. Mens vi er unge (eller eldre, men ennå ikke har mistet idealene) gjør det oss først vondt at den snurrer. Vi blir lei oss. Men etter å ha rotert noen år blir den avsløpt og rund – vi kjenner knapt at den snurrer.

Takk til redaktøren for en lederartikkel som motiverer oss til å holde samvittighetstrekanten skarp.

Marte Mellingsæter

cmelling@online.no

Marte Mellingsæter (f. 1973) er lege og ansatt ved Medisinsk klinikk, Oslo universitetssykehus.

Ingen oppgitte interessekonflikter.

Litteratur

1. Hem E. Vi blir tilfreds til slutt. Tidsskr Nor Legeforen 2013; 133: 5.

Publisert som rask respons i nettutgaven 11.1. 2013

Tilfredshet kirkegård

Erlend Hems leder i Tidsskriftet nr. 1/2013 (1) synes jeg er noe forvirrende. Jeg er selvsagt svært enig i virkelighetsbeskrivelsen, den er blitt ganske åpenbar etter hvert. Byråkratiseringen og vektleggingen av økonomien har gått altfor langt. Hvem er ikke enig i det?

Så visst skaper det et (etisk?) ubehag for oss klinikere, «kognitiv dissonans» så det holder. Men til tross for ironien mellom linjene blir jeg usikker på om dette er en appell om å stå i ubehaget – ikke

>>>